

**ПРОЕКТ: МАТЕМАТИКА СО РАЗМИСЛУВАЊЕ ВО ПОЧЕТНИТЕ ОДДЕЛЕНИЈА
ЈАЗИЧНА ПИСМЕНОСТ ВО ПОЧЕТНИТЕ ОДДЕЛЕНИЈА**

НАСОКИ И КРИТЕРИУМИ

ЗА СЕРТИФИКАЦИЈА НА НАСТАВНИК

СКОПЈЕ, 2012

Наставниците кои се обучени во рамките на проектот на УНИЦЕФ – Градење на капацитети на наставниците во математика со размислување и јазичка писменост, може да се стекнат со сертификат за примена на стекнатите знаења во сопствената практика.

Наставникот се стекнува со сертификат доколку:

- ја поминал обуката за наставници ;
- изготвува сопствено портфолио за професионален развој во кое чува докази за својата успешност;
- реализира отворен час кој ќе биде набљудуван и вреднуван;
- тимот за сертификација и одговорниот советник проценат дека се задоволени критериумите за стекнување сертификат.

1. УСЛОВИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА СЕРТИФИКАТ

1.1. ЗАВРШЕНА ОБУКА

Наставникот треба да има потврда за учество на обука од соодветната програма.

1.2. ПОРТФОЛИО ЗА ПРОГРАМАТА

Наставникот треба да има портфолио за својот професионален развој во рамките на проектот на УНИЦЕФ во кој е вклучен, во кое чува докази за реализацијата на програмата Математика со размислување, односно Јазина писменост во почетните одделенија и тоа:

1. Белешки во врска со искуствата од реализацијата на соодветната програма.
2. Материјали поврзани со реализацијата на програмата кои експлицитно покажуваат дека програмата соодветно се реализира во наставата по математика односно по мајчин јазик, како што се:
 - Планирања на наставата;
 - Наставни материјали, наставни ливчиња;
 - Инструменти за оценување;
 - Видео снимки од часови, фотографии;
 - Рефлексија за реализираните часови;
 - Стручни трудови за разбирањето и за реализацијата на соодветната програма.
3. Примери од отворени часови проследени со:
 - Планирање;
 - Саморефлексија за реализираниот час;
 - Рефлексија од колегите што го следеле часот.
4. Примери од трудови на ученици со коментари од наставникот.

Портфолиото на наставникот служи, покрај за личниот професионален развој и за обезбедување докази потребни за стекнување на сертификат за оспособеност за

реализација на програмата Математика со размислување односно Јазична писменост во почетните одделенија

1.3. РЕАЛИЗИРАНИ ЧАСОВИ

За процесот на сертификација наставникот треба да има докази од најмалку по два реализирани часа од соодветниот предмет (математика и/или мајчин јазик) или интегрирани активности каде експлицитно се видливи придобивите во поучувањето кои ги промовира проектот. Еден од тие часови треба да биде набљудуван од најмалку два члена на училишниот тим за сертификација (еден обучувач и/или еден стручен соработник обучен за програмата) .

За двата часа наставниците треба во своите портфолија да ги имаат следните докази:

1. Подготовка за часот.
2. Задачи/активности за работа на учениците.
3. Трудови на учениците што се резултат на активностите.
4. Рефлексија на наставникот за реализираните часови

За еден од часовите, во портфолиото треба да има доказ за набљудувањето на часот (копија од пополнет формулар за набљудување на час) од членовите на тимот за сертификација.

2. КРИТЕРИУМИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА СЕРТИФИКАТ

2.1. ЕВАЛВАЦИЈА НА ПОРТФОЛИОТО

Евалвацијата на портфолиото ќе се врши според критериумите дадени подолу.

Критериуми за евалвација на доказите во портфолиото:

1. Квалитет на планирањата

- 1.1. Целите на часот се јасно дефинирани.
Во планираните активности за наставникот и учениците има примена на елементи од програмата математика со размислување / јазична писменост
 - 1.2. Наведени се материјали, ресурси , и активности за часот кои се соодветни на можностите на учениците.
 - 1.3. Структурата на часот е поделена во фази и дадени се активностите за секоја фаза.
 - 1.4. Наставните методи и активности се соодветни на поставените цели.
 - 1.5. Планираните активности ги вклучуваат/ангажираат учениците во манипулативни и/или мисловни процеси.
 - 1.6. Планиран е диференциран пристап на часот.
 - 1.7. Планирано е следење и оценување на учениците во текот на часот.
-

2. Соодветност на задачи/активности за работа на учениците

- 2.1. Приложени се задачи за индивидуална работа или работни листови за учениците.
 - 2.2. Задачите дадени за индивидуална или групна работа се интересни за децата, добро осмислени и претставуваат соодветен начин за постигнување на целите.
 - 2.3. Во задачите се наведени јасни насоки за начинот на работата.
-

3. Квалитет на ученичките трудови

- 3.1. Приложени се најмалку 3 примери на трудови на ученици од различни групи и со различни задачи.
 - 3.2. Трудовите се проследени со соодветни коментари на наставникот или придружени со употребени инструменти за оценување.
-

4. Рефлексија на наставникот за реализираниот час.

- 4.1. Анализирани се поставените цели и очекуваните резултати од часот, како и нивната постигнатост.
 - 4.2. Анализирана е ефикасноста на часот (колку применетите елементи од програмата придонеле за остварување на целите).
 - 4.3. Идентификувани се аспектите на наставниот процес кои треба дополнително да се подобруваат или пак посебно се истакнуваат.
-

Повратните информации за портфолиото ќе бидат дадени во Формуларот за евалвација на професионално портфолио (прилог 1).

Портфолиото се смета за квалитетно доколку 10 од барањата погоре се задоволени, при што не смее да има подрачје во кое ниту едно барање не е задоволено.

2.2. ЕВАЛВАЦИЈА НА ОТВОРЕН ЧАС

Набљудувањето на отворениот час се реализира во следниве чекори:

1. Состанок пред набљудување на часот помеѓу наставникот и набљудувачот.
2. Набљудување на часот
3. Состанок по набљудување на часот помеѓу наставникот и набљудувачот.
4. Комплетирање и приложување на документите во портфолиото од страна на наставникот.

1. Состанок пред набљудување на часот

На состанокот пред набљудување на часот набљудувачот разговара со наставникот за следните аспекти од часот:

а) Целите на часот.

б) Методите и планираните активности од програмата, математика со размислување и/или јазична писменост.

в) Информации за претходните активности и постигања, за составот на учениците и другите релевантни карактеристики на одделението.

Наставникот ја приложува подготовката за часот и изготвените работни задачи, односно работни листови, инструменти за оценување во текот на разговорот со набљудувачот.

2. Набљудување на часот

Во текот на часот набљудувачот користи Формулар за набљудување на час со фокус на математика (прилог 2) и/или Формулар за набљудување на час со фокус на јазик (прилог 3). Квалитетот на часот се проценува според следниве критериуми:

Општи критериуми за евалвација на наставниот час:

1. Соодветност на просторот и материјалите

- 1.1. Распоредот на клупите е прилагоден соодветно на целите на учењето.
 - 1.2. Математичкото и јазичното катче или центри се соодветно опремени.
 - 1.3. Средствата и материјалите за користење во активностите им се лесно достапни на учениците.
-

2. Работна атмосфера, комуникација и мотивација

- 2.1. Присутна е отворена и позитивна атмосфера и има соработка во училницата.
 - 2.2. Наставникот ги мотивира учениците за работа.
 - 2.3. Наставникот ги прифаќа мислењата, идеите и прашањата на учениците.
-

3. Наставен процес и учење

- 3.1. Наставникот ги користи претходните знаења на учениците при воведување во новиот материјал.
 - 3.2. Наставникот покажува сигурност при обработката на содржината.
 - 3.3. Наставникот дава јасни насоки за работа на одредена задача.
 - 3.4. Наставникот проверува/прашува колку учениците ја разбрале задачата.
 - 3.5. Наставникот по потреба ја појаснува задачата.
 - 3.6. Наставникот поставува прашања кои поттикнуваат повисоки мисловни процеси и остава соодветно време за одговор.
 - 3.7. Повеќето учениците активно учествуваат во индивидуалната и групната работа и покажуваат самостојност во работата.
 - 3.8. Наставникот успешно ја насочува дискусијата помеѓу учениците.
 - 3.9. Учениците работат на задачи кои поттикнуваат мисловни процеси и решавање на проблеми.
 - 3.10. Наставникот ги охрабрува учениците да поставуваат прашања и да го изразат своето мислење.
 - 3.11. Наставникот бара од учениците примери како да го применат новото знаење во секојдневни животни ситуации.
 - 3.12. Времето на активностите се користи ефективно.
-

4. Оценување на учениците

- 4.1 Наставникот ги запознава учениците со очекуваните резултати кои треба да ги постигнат до крајот од часот.
 - 4.2 Наставникот користи различни постапки и инструменти за следење на работата и постигањата на учениците.
 - 4.3 Наставникот им дава повратни информации на учениците за нивниот напредок и за следните чекори за подобрување.
 - 4.4 Наставникот ги вклучува учениците во оценувањето.
-

Посебни критериуми за евалвација на наставниот час

1. Час со фокус на математика

- 1.1 Наставникот ги охрабрува учениците да го користат и надградуваат своето интуитивно знаење.
 - 1.2 Наставникот и учениците користат низи, модели и/или табели до 10 или 100.
 - 1.3 Учениците откриваат правило во низа или формираат низа според дадено правило.
 - 1.4 Наставникот/учениците користат различни техники при определување збир, разлика, производ, количник (броење, добројување, одбројување, манипулативни средства, модели, цртежи, табели, дијаграми,...)
 - 1.5 Наставникот/учениците користат ситуациски текстуални задачи: решаваат, составуваат и/или дискутираат текстуални задачи.
 - 1.6 Учениците се охрабруваат да споделуваат различни начини на точно решена задача.
 - 1.7 Наставникот користи отворени задачи (со повеќе од едно точно решение).
 - 1.8 Наставникот нуди и прифаќа различни начини на решавање на задачите кои водат кон точно решение.
 - 1.9 Наставникот /учениците користат нагледни средства за да развијат концепт (од конкретно до апстрактно), т.е. да ги поврзат конкретното со симболичкото и абстрактното.
 - 1.10 Наставникот бара учениците да го објаснат и оправдаат своето математичко размислување.
 - 1.11 Училницата има пријатен изглед и изложени се ученички трудови по математика од поголем број ученици.
-

2. Час со фокус на мајчин јазик

- 2.1 Во училницата има изложено материјали за учење јазик (сидови на зборови, азбучни шеми, одделенска библиотека, печатени материјали од околината).
 - 2.2 Наставникот користи квалитетни текстови за читање од различен вид.
 - 2.3 Работата на учениците е изложена (цртежи, пишани трудови, групни и индивидуални книги).
 - 2.4 Наставникот им чита наглас на учениците.
Учениците даваат одговор на трите видови прашања:фактички, предвидувачки и заклучни.
 - 2.5 Учениците предвидуваат што ќе се случи во недовршени приказни.
-

-
- 2.6 Учениците составуваат приказни користејќи ленти со реченици, свезда на приказната, графички организатори или мапи на ликови, настани, места.
 - 2.7 Наставникот и учениците користат вежби за подобро читање и разбирање на зборовите (вокабулар во четири агли за подобро читање и разбирање на зборови, тематско бинго)...
 - 2.8 Наставникот и учениците користат вежби и игри што ќе го подобрат изговарањето на зборовите (песни со рими, бесмислени приказни и брзозборки).
 - 2.9 Учениците читаат во себе или му читаат гласно на соученик (или читаат во пар со шепотење).
 - 2.10 Наставникот бара учениците да ги објаснат прочитаното/напишаното и како тоа го направил (прочитал, разбрал, напишал, со користење на техниката *Читај во пар и сподели во група*).
 - 2.11 Учениците/наставникот користат дневник со двојни белешки, за да се следи развојот на мислата.
 - 2.12 Наставникот соодветно ги користи 5-те чекори во процесот на пишување.
 - 2.13 Наставникот користи разновидни техники во секој од чекорите за пишување, за користење на описен јазик, почетен дел на составот, завршен дел на составот.
 - 2.14 Наставникот ги поучува учениците за пишувањето (држи мини лекции).
 - 2.15 Наставникот применува техники кои поддржуваат посветување на граматиката, интерпункција и правописот.
 - 2.16 Наставникот користи соодветни техники за збогатување на речникот.
 - 2.17 Учениците пишуваат различни видови текстови (наративни и информативни).
 - 2.18 Училницата има пријатен изглед и изложени се ученички трудови од јазик од поголем број ученици.
-

Дел од посебните критериуми може да се видат на конкретниот наставен час, а дел во планирањата на часовите и дополнителните материјали во наставничкото портфолио.

Набљудуваниот час се смета за успешен доколку повеќе од 2/3 од наведените општи критериуми се исполнет и 2/3 од наведените посебни критериуми се задоволени.

3. Состанок по набљудување на часот

На состанокот по набљудувањето на часот набљудувачот/набљудувачите разговара со наставникот за следните прашања:

а) Колку успешно се остварени поставените цели на часот?

- б) Колку беа соодветни и успешни методите и средствата/материјалите кои се користеа во текот на часот?
- в) Со кои знаења и вештини се стекнаа учениците?
- г) Што наставникот би изменил до реализацијата доколку има можности?

4. Наставникот ги комплетира и приложува документите во портфолиото

По состанокот наставникот треба да одвои време и да направи сопствена рефлексija за часот, а потоа да ги комплетира и приложи во портфолиото следниве докази од часот кој бил набљудуван:

1. Подготовката за часот.
2. Задачите/активностите за работа на учениците.
3. Трудови на учениците од дадените задачи на часот.
4. Рефлексija на наставникот за реализираниот час.
5. Копија од Формуларот за евалвација на набљудување на час.

3. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПРОЦЕСОТ НА СЕРТИФИКАЦИЈА

3.1 Одговорни тела за сертификација

За спроведување на процесот на сертификација е одговорен училишниот тим за сертификација, директорот на училиштето и одделенскиот советник од Бирото за развој на образованието.

3.1.1. Училишен тим за сертификација

Училишниот тим за сертификација кој се состои од 3 - 5 члена го потврдува одговорниот одделенскиот советник. Во тимот задолжително членуваат:

- училишни обучувачи за соодветните програми (во училиштата каде што нема училишни обучувачи за соодветната програма - истакнати наставници делегирани од активот за одделенска настава);
- педагог или психолог (стручен работник кој бил на обука за процесот на сертификација и ја поминал обуката за програмите на УНИЦЕФ);

Училишниот тим за сертификација има задача:

- На наставниците што ги поминале обуките да им ги објасни критериумите и процесот на сертификација;
- Да ги планира и спроведува активностите за сертификација;

- Да го информира одговорниот одделенски советник од БРО за времето на одржување на отворените часови што ќе бидат набљудувани;
- Да се грижи за исполнување на критериумите за сертификација и да ги усогласува со одговорниот одделенски советник од БРО;
- До директорот на училиштето да ги достави пополнети Потврдите за сертификација.

3.1.2 Одговорен одделенски советник

Одделенските советници се одговорни за одржување на исти критериуми за сертификација во училиштата и за доставување до БРО на потврдите за сертификација од училиштата во регионот. Одделенскиот советник:

- Дава насоки на членовите на училишниот тим за сертификација во врска со процесот и критериумите за сертификација;
- Во месец јуни и во месец јануари разгледува примерок од документацијата за сертификација од наставниците што го поминале процесот на сертификација во училиштето;
- Доколку оцени дека се запазени критериумите за сертификација ги потпишува потврдите за сертификација и ги доставува до БРО за да бидат изготвени сертификати;
- Списокот со податоци советниците го доставуваат до советникот - координатор за програмата.
- Сертификатите потпишани од директорот на БРО ги доставува до училиштата;
- Кога е во можност присуствува на некои од отворените часови за сертификација.

3.1.3 Директор на училиштето

Директорот на училиштето е одговорен за редовно и ажурно спроведување на процесот на сертификација. Директорот:

- Иницира формирање на тим за сертификација;
- Им дава поддршка на членовите на тимот за спроведување на процесот на сертификација;
- Ги поттикнува одделенските наставници да се стекнат со сертификати како дел од нивниот професионален развој;
- Со одговорниот советник ги разгледува Потврдите за сертификација што ги доставил тимот за сертификација, а по потреба и документацијата за сертификација.
- На пригоден начин ги доделува сертификатите на наставниците.

3.2. Спроведување на процесот на сертификација

За сертификација имаат право да се пријават сите наставници кои ја завршиле обуката за соодветната програма на УНИЦЕФ, тогаш кога ќе обезбедат докази и проценат дека ги исполнуваат условите за сертификација. Процесот на сертификација се одвива на следниов начин:

1. Наставникот доставува пријава за сертификација до тимот за сертификација и тоа на начин што ќе биде договорен во училиштето.

2. Тимот за сертификација прави распоред за сертификација којшто ги опфаќа улогите на членовите на тимот (кој член на тимот ќе биде одговорен, кои членови ќе набљудуваат отворени часови, како ќе се разгледува документацијата во портфолиото и сл.)
3. Тимот ги информира одделенските советници од соодветната подрачна единица на БРО за распоредот на отворените часови за сертификација (за да ги набљудуваат доколку се во можност).
4. По завршениот процес на сертификација тимот за сертификација се состанува да формира заедничко мислење за тоа дали се задоволени критериумите за сертификација. Членовите на тимот што се одделенски наставници имаат клучна улога во проценката на соодветноста на прикажаните наставни активности со програмата на УНИЦЕФ. Доколку одделенскиот советник е вклучен во оваа фаза неговото мислење е одлучувачко.
5. Врз основа на усогласеното мислење, до директорот на училиштето се доставува Потврда за сертификација што е потпишана од членот на тимот што бил одговорен за сертификацијата
6. Одговорниот советник, во јуни и во јануари разгледува примерок од документацијата за сертификација, разговара со директорот и членовите на тимот за сертификацијата за процесот и критериумите за сертификација. Доколку заклучи дека критериумите се запазени ги потпишува потврдите за сертификација и ги доставува до БРО.
7. По потпишувањето на сертификатите од страна на директорот на БРО, одговорниот советник сертификатите ги доставува до училиштето.

Прилог 1. Формулар за евалвација на професионално портфолио

1.	Планирање на наставата	Да	Не
1.1.	Целите на часот се јасно дефинирани. Во планираните активности за наставникот и учениците има примена на програмата од математичка /јазична писменост		
1.2.	Наведени се материјали и реурси за часот кои се соодветни на можностите на учениците.		
1.3.	Структурата на часот е поделена во фази и дадени се активностите за секоја фаза.		
1.4.	Планираните активности ги вклучуваат/ангажираат учениците во манипулативни и/или мисловни процеси.		
1.5.	Планиран е диференциран пристап на часот.		
1.6.	Планирано е следење и оценување на учениците во текот на часот.		
2.	Соодветност на задачи/активности за работа на учениците		
2.1.	Приложени се задачи за индивидуална работа или работни листови за учениците.		
2.2.	Задачите дадени за индивидуална или групна работа се интересни за децата, добро осмислени и претставуваат соодветен начин за постигнување на целите.		
2.3.	Во задачите се наведени јасни насоки за начинот на работата.		
3.	Квалитет на ученичките трудови		
3.1.	Приложени се најмалку 3 примери на трудови на ученици од различни групи и со различни задачи.		
3.2.	Трудовите се проследени со соодветни коментари на наставникот или придружени со употребени инструменти за оценување.		
4.	Рефлексија на наставникот за реализираниот час		
4.1.	Анализирани се поставените цели и очекуваните резултати од часот и нивната постигнатост.		
4.2.	Анализирана е ефикасноста на часот. Колку применетите елементи од програмата придонесле за ефикасноста на часот.		
4.3.	Идентификувани се аспектите на наставниот процес кои треба дополнително да се подобруваат или пак посебно се истакнуваат.		

За портфолиото се задоволени _____ од барањата дадени погоре.

Портфолиото го прегледал:

1. _____
2. _____
3. _____

Прилог 2. Формулар за евалвација на наставен час со фокус на математика

1.	Соодветност на просторот и материјалите	Да	Не
1.1.	Распоредот на клупите е прилагоден соодветно на целите на учењето.		
1.2.	Математичкото и јазичното катче или центри се соодветно опремени.		
1.3.	Средствата и материјалите за користење во активностите им се лесно достапни на учениците.		
2.	Работна атмосфера, комуникација и мотивација		
2.1.	Присутна е отворена и позитивна атмосфера и има соработка во училницата.		
2.2.	Наставникот ги мотивира учениците за работа.		
2.3.	Наставникот ги прифаќа мислењата, идеите и прашањата на учениците.		
3.	Наставен процес и учење		
3.1	Наставникот ги користи претходните знаења на учениците при воведување во новиот материјал.		
3.2	Наставникот покажува сигурност при обработката на содржината.		
3.3	Наставникот дава јасни насоки за работа на одредена задача.		
3.4	Наставникот проверува/прашува колку учениците ја разбрале задачата.		
3.5	Наставникот по потреба ја појаснува задачата.		
3.6	Наставникот поставува прашања кои поттикнуваат повисоки мисловни процеси и остава соодветно време за одговор.		
3.7	Повеќето учениците активно учествуваат во индивидуалната и групната работа и покажуваат самостојност во работата.		
3.8	Наставникот успешно ја насочува дискусијата помеѓу учениците.		
3.9	Наставникот успешно ја насочува дискусијата помеѓу учениците.		
3.10	Учениците работат на задачи кои поттикнуваат мисловни процеси и решавање на проблеми		
3.11	Наставникот ги охрабрува учениците да поставуваат прашања и да го изразат своето мислење.		
3.12	Наставникот бара од учениците примери како да го применат новото знаење во секојдневни животни ситуации.		
3.13	Времето на активностите се користи ефективно.		
4.	Оценување на учениците		
4.1	На соодветен начин наставникот ги запознава учениците со она што треба (се очекува) да ги постигнат на крајот од часот.		
4.2	Наставникот користи различни постапки и инструменти за следење на работата и постигањата на учениците.		
4.3	Наставникот им дава повратни информации на учениците за нивниот напредок и за следните чекори за подобрување		
4.4	Наставникот ги вклучува учениците во оценувањето.		
5.	Час/активност со фокус на математика		
5.1	Наставникот ги охрабрува учениците да го користат своето интуитивно знаење		

5.2	Наставникот и учениците користат низи, модели и/или табели до 10 или 100.		
5.3	Учениците откриваат правило во низа или формираат низа според дадено правило.		
5.4	Наставникот/учениците користат различни техники при определување збир, разлика, производ, количник (броење, добројување, одбројување, манипулативни средства, модели, цртежи, табели, дијаграми,...)		
5.5	Наставникот/учениците користат проблемски текстуални задачи: решаваат, составуваат и/или ги дискутираат текстуалните задачи.		
5.6	Учениците се охрабруваат да споделуваат и дискутираат различни начини на точно решена задача		
5.7	Наставникот користи отворени задачи (со повеќе од едно точно решение).		
5.8	Наставникот нуди и прифаќа различни начини на решавање на задачите кои водат кон точно решение		
5.9	Наставникот /учениците користат нагледни средства за да развијат концепт (од конкретно до апстрактно), т.е. да ги поврзат конкретното со симболичкото и абстрактното.		
5.10	Наставникот бара учениците да го објаснат и оправдаат своето математичко размислување		
5.11	Училницата има пријатен изглед и изложени се ученички трудови по математика од поголем број ученици.		

За наставниот час се задоволени _____ од барањата од подрачјата 1-4 и _____ од барањата од подрачјето 5, дадени погоре.

Часот го набљудувале:

1. _____
2. _____
3. _____

Наставник:

Прилог 3. Формулар за евалвација на наставен час со фокус на јазик

1.	Соодветност на просторот и материјалите	Да	Не
1.1.	Распоредот на клупите е прилагоден соодветно на целите на учењето.		
1.2.	Математичкото и јазичното катче или центри се соодветно опремени.		
1.3.	Средствата и материјалите за користење во активностите им се лесно достапни на учениците.		
2.	Работна атмосфера, комуникација и мотивација		
2.1.	Присутна е отворена и позитивна атмосфера и има соработка во училницата.		
2.2.	Наставникот ги мотивира учениците за работа.		
2.3.	Наставникот ги прифаќа мислењата, идеите и прашањата на учениците.		
3.	Наставен процес и учење		
3.1	Наставникот ги користи претходните знаења на учениците при воведување во новиот материјал.		
3.2	Наставникот покажува сигурност при обработката на содржината.		
3.3	Наставникот дава јасни насоки за работа на одредена задача.		
3.4	Наставникот проверува/прашува колку учениците ја разбрале задачата.		
3.5	Наставникот по потреба ја појаснува задачата.		
3.6	Наставникот поставува прашања кои поттикнуваат повисоки мисловни процеси и остава соодветно време за одговор.		
3.7	Повеќето учениците активно учествуваат во индивидуалната и групната работа и покажуваат самостојност во работата.		
3.8	Наставникот успешно ја насочува дискусијата помеѓу учениците.		
3.9	Учениците работат на задачи кои поттикнуваат мисловни процеси и решавање на проблеми		
3.10	Наставникот ги охрабрува учениците да поставуваат прашања и да го изразат своето мислење		
3.11	Наставникот бара од учениците примери како да го применат новото знаење во секојдневни животни ситуации		
3.12	Времето на активностите се користи ефективно.		
4.	Оценување на учениците		
4.1.	Наставникот ги запознава учениците со очекуваните резултати кои треба да ги постигнат на крајот од часот.		
4.2.	Наставникот користи различни постапки и инструменти за следење на работата и постигањата на учениците.		
4.3.	Наставникот им дава повратни информации на учениците за нивниот напредок и за следните чекори за подобрување		
5	Час/активност со фокус на мајчин јазик		
5.1	Во училницата има изложено материјали за учење јазик ((сидови на зборови, азбучни шеми, одделенска библиотека, печатени материјали од околината).).		
5.2	Наставникот користи квалитетни текстови за читање од различен вид.		
5.3	Работата на учениците е изложена (цртежи, пишани трудови, групни и индивидуални книги) .		
5.4	Наставникот им чита наглас на учениците. Учениците даваат одговор на трите видови прашања:фактички, предвидувачки и заклучни.		
5.5	Учениците предвидуваат што ќе се случи во недовршени приказни.		

5.6	Учениците составуваат приказни користејќи ленти со реченици, звезда на приказната, графички организатори или мапи на ликови, настани, места.		
5.7	Наставникот и учениците користат вежби за подобро читање и разбирање на зборовите (вокабулар во четири англи, тематско бинго)		
5.8	Наставникот и учениците користат вежби и игри што ќе го подобрат изговарањето на зборовите (песни со рима, бесмислени приказни и брзозборки).		
5.9	Учениците читаат во себе или му читаат гласно на соученик (или читаат во пар со шепотење).		
5.10	Наставникот бара учениците да ги објаснат прочитаното/напишаното и како тоа го направил (прочитал, разбрал, напишал). Читај во пар и сподели во група.		
5.11	Учениците/наставникот користат дневник со двојни белешки. , за да се следи развојот на мислата.		
5.12	Наставникот соодветно ги користи 5-те чекори во процесот на пишување.		
5.13	Наставникот користи разновидни техники во секој од чекорите за пишување. , за користење на описен јазик, почетен дел на составот, завршен дел на составот.		
5.14	Наставникот ги поучува учениците за пишувањето (држи мини лекции)		
5.15	Наставникот ги упатува учениците на примена на техники кои поддржуваат посветување на граматика , интерпункција и правопис. и		
5.16	Наставникот користи соодветни техники за збогатување на речникот.		
5.17	Учениците пишуваат различни видови текстови (нарративни и информативни).		
5.18	Училиштата има пријатен изглед и изложени се ученички трудови од јазик од поголем број ученици.		

За наставниот час се задоволени _____ од барањата од подрачјата 1-4 и _____ од барањата од подрачјето 5, дадени погоре.

Часот го набљудувале:

1. _____
2. _____
3. _____

Наставник:

**Прилог 4. ПОТВРДА ЗА СЕРТИФИКАЦИЈА ЗА ПРИМЕНА НА
ЈАЗИЧНА ПИСМЕНОСТ ВО ПОЧЕТНИТЕ ОДДЕЛЕНИЈА**

Наставник: _____

Училиште: _____

ЕВАЛВАЦИЈА НА ПОРТФОЛИОТО: Датум: _____

Обележете го со знак секој од наведените критериуми, доколку Вашата проценка е позитивна.

Наставникот успешно го изработи своето портфолио.	
Во портфолиото има докази од најмалку два реализирани часа од мајчин јазик или интегрирани активности кои вклучуваат мајчин јазик каде експлицитно се видливи приодите во поучувањето кои ги промовира проектот.	

ЕВАЛВАЦИЈА НА НАБЉУДУВАНИОТ ЧАС: Датум: _____

Обележете го со знак секој од наведените критериуми, доколку Вашата проценка е позитивна.

Успешно реализиран час.	
Подготовката за часот е доставена.	
Задачи/активности за работа на учениците.	
Изработки/трудови на учениците	
Рефлексија на наставникот.	
Повеќето од елементите (75 %) наведени во Формуларот за набљудување на час се позитивно демонстрирани.	
Наставникот дава соодветна анализа за успешноста на часот по набљудувањето.	

Датум

Директор

Член на тимот за сертификација

Советник во БРО

Прилог 5. ПОТВРДА ЗА СЕРТИФИКАЦИЈА ЗА ПРИМЕНА НА МАТЕМАТИКА СО РАЗМИСЛУВАЊЕ ВО ПОЧЕТНИТЕ ОДДЕЛЕНИЈА

Наставник: _____

Училиште: _____

ЕВАЛВАЦИЈА НА ПОРТФОЛИОТО: Датум: _____

Обележете го со знак секој од наведените критериуми, доколку Вашата проценка е позитивна.

Наставникот успешно го изработи своето портфолио.	
Во портфолиото има докази од најмалку два реализирани часа од математика или интегрирани активности кои вклучуваат математика каде експлицитно се видливи приодите во поучувањето кои ги промовира проектот.	

ЕВАЛВАЦИЈА НА НАБЉУДУВАНИОТ ЧАС: Датум: _____

Обележете го со знак секој од наведените критериуми, доколку Вашата проценка е позитивна.

Успешно реализиран час.	
Подготовката за часот е доставена.	
Задачи/активности за работа на учениците.	
Изработки/трудови на учениците.	
Рефлексија на наставникот.	
Повеќето од елементите (75 %) наведени во Формуларот за набљудување на час се позитивно демонстрирани.	
Наставникот дава соодветна анализа за успешноста на часот по набљудувањето.	

Датум

Директор

Член на тимот за сертификација

Советник во БРО